

CIRCULAR

/

Oslo
28. juni 2021

KLB/
Sirkulær nr.
10/2021

Bærekraftsrapportering (ESG) - nye og utvidede lovkrav

Sirkulæret orienterer om to nye lover som utvider dagens krav om bærekraftsrapportering. Disse er:

[Lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren og et rammeverk for bærekraftige investeringer \(taksonomien\) Prop.208 LS \(2020-2021\)](#)

og

[Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold \(åpenhetsloven\)](#)

Ikrafttredelse

Lovproposisjonen om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon vil behandles av Stortinget i høst. Finansdepartementet tar sikte på at den nye loven kan tre i kraft så snart som mulig etter at proposisjonen er behandlet. Taksonomiforordningen og offentliggjøringsforordningen er ennå ikke tatt inn i EØS-avtalen. Loven kan ikke tre i kraft før EØS-komitébeslutningen om å innlemme forordningene i EØS-avtalen har trådt i kraft.

Loven om virksomheters åpenhet ble vedtatt av Stortinget i juni og forventes å tre i kraft 1. januar 2022, men datoen er foreløpig ikke fastsatt.

I tillegg ble det i april i år også foretatt en endring i [regnskapsloven § 3-3 c\)](#) som utvider redegjørelsen om samfunnsansvar for store foretak. Endringen trer i kraft 1.7.2021. Bakgrunnen for endringen var å gi den en utforming som i større grad reflekterer bestemmelsen i EUs direktiv for ikke-finansiell rapportering, det såkalte non-financial reporting directive (NFDR) 2014/95/EU. Bestemmelsen er justert slik at det gis opplysninger i det omfang som er nødvendig for forståelsen av foretakets utvikling, resultat, stilling og konsekvenser av foretakets virksomhet når det gjelder miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser.

Rederiforbundets Guidelines for ESG-rapportering

Rederiforbundets guidelines fra februar 2020 vil bli oppdatert i samsvar med de nye lovkravene, men er inntil videre fortsatt et godt utgangspunkt for ESG-rapportering. Formålet med disse guidelines var å etablere et verktøy for medlemmene for å kunne

imøtekomme stadig mer omfattende krav fra finansmarkedene om rapportering på ESG. Forbundets referansegruppe for ESG-rapportering vil engasjeres i oppdateringen, og målet er å ha en oppdatert versjon klar for publisering i løpet av oktober.

Utviklingen nå går så raskt at markedskravene kommer før reguleringene. Rettskildebildet er fragmentert og sammensatt med ulike nasjonale og EU-rettslige krav, i tillegg til ulike markedskrav. Mange virksomheter rapporterer allerede frivillig på flere private rapporteringsinitiativ, for eksempel Poseidon-prinsippene og Sea Cargo Charter. Kravene påvirker investeringsmandatet i finans, tilgangen på kapital, lånekostnader og prissetting av virksomheter. Det bekrefter også denne uttalelse til Bergens Tidende 18. juni 2021 fra konsernsjefen i DNB.

«DNB-styret har satt opp tallfestede mål om å redusere utslippsintensiteten hos kundene. Egne mål er satt opp for næringer som olje, skipsfart og eiendom. Konsernsjefen sier kundene vil merke det hun kaller «et taktskifte». DNB vil stille enda strengere klimakrav til bedrifter som ønsker finansiering. Spesielt de som i dag bidrar til høye klimautslipp, sier Braathen. Vi vil stille spørsmål, formulere forventninger og omsette det til krav for at kundene skal oppnå gode vilkår hos oss.»

Kort om bakgrunnen for de nye lovene

Bakgrunnen for de nye lovene er i hovedsak tilpasning til kommende EU-lovgivning, med unntak for åpenhetsloven som er et rent norsk initiativ som ikke gjennomfører EU/EØS-forpliktelser. Rapportering er sentralt for å kunne vurdere om selskapene er på rett vei.

Med de to nye lovene, og endringen i regnskapslovens § 3-3 c), vil man i Norge også ha gjennomført mange av rapporteringskravene i et kommende EU-direktiv om samfunnsansvar [Commission's proposal for a Corporate Sustainability Reporting Directive \(CSRD\)](#).

CSRD erstatter direktivet om non-financial reporting, og utvider kretsen av selskaper som omfattes betydelig i forhold til dagens regelverk. Det stiller krav om obligatorisk standardisert rapportering for store foretak, og standarder/maler skal utvikles av [European Financial Reporting Advisory Group \(EFRAG\)](#). Standardene skal bygge på allerede eksisterende internasjonale standardiseringsinitiativ. Et første sett med standarder er planlagt vedtatt i oktober 2022. Selskapene skal bl.a. beskrive gjennomført "due diligence" for å identifisere de viktigste negative virkningene på bærekraft, og hvordan selskapet jobber for å forhindre, minimere og avhjelpe slike virkninger. Den rapporterte informasjonen skal også gjennom en begrenset revisjon. [Foreslått ikrafttredelse for CSRD er i 2023](#). Senere vil CSRD også gjøres gjeldende for SMB'er notert på regulert marked.

Hovedpunkter i lov om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon mv.

Loven gjennomfører EUs offentliggjøringsforordning [2019/2088](#) og EUs taksonomiforordning [2020/852](#) om etablering av klassifiseringssystem for ulike bærekraftige aktiviteter. Norske myndigheters handlingsrom er her minimalt fordi EU-forordninger må tas inn ordrett i det norske regelverket.

Taksonomiforordningen gir EU-kommisjonen hjemmel til å fastsette nærmere kriterier for hvilke økonomiske aktiviteter som kan anses å bidra vesentlig til oppnåelsen av miljømålene. Taksonomien vil tas i bruk i EU ved årsskiftet, når det første settet med kriterier trer i kraft.

Den norske gjennomføringsloven er nå (juni 2021) til behandling i Stortingets finanskomité, og forventes vedtatt i nær fremtid. Ikrafttredelsesdatoen for den norske loven ikke fastsatt, men det er forventet at loven vil tre i kraft samtidig med EU 1.januar 2021.

Rederiforbundet har avgitt [høringsuttalelse](#) i samråd med NHO og Finans Norge.

Loven stiller nye krav til store selskapers rapportering, og er ikke begrenset til finansnæringen. Rapporteringsplikten gjelder grovt sagt for "store foretak av "allmenn interesse" med flere enn 500 ansatte, dvs. større børsnoterte foretak, banker og forsikringsselskaper. Virkeområdet følger av NFRD (endringsdirektiv til regnskapsdirektivet). NFRD omfatter alle store foretak (notert eller ikke) og små- og mellomstore noterte foretak. Flere virksomheter kan komme til å omfattes.

Nivå 2-regler om rapportering etter taksonomiforordningen artikkel 8 var på høring 7. mai 2021 med detaljerte regler om innholdet i teller og nevner, rapporteringsmal og krav til forklarende/kvalitativ informasjon. Forbundet følger saken både overfor norske myndigheter og mot EU, i samarbeid med det europeiske rederiforbundet (ECSA).

Hovedpunkter i lov om virksomheters åpenhet (åpenhetsloven)

[Åpenhetsloven](#) ble vedtatt av Stortinget nå i juni og skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Loven er foreløpig ikke iverksatt, men vil tidligst tre i kraft 1. januar 2022.

Loven skal fremme respekt for menneskerettigheter og gi tilgang til informasjon. Investorer som etterstreber høye standarder innen miljø, samfunnsansvar og selskapsstyring (ESG) skal kunne bruke loven til å få informasjon for å kunne foreta etiske investeringer. Loven skal også bidra til å imøtekomme forbrukernes forventninger om innsikt i hvorvidt menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ivaretas i produksjonen av varer og tjenester. Det skal gjøre det enklere for forbrukere å ta informerte kjøpsvalg, noe som vil kunne bidra til at det selges, og dermed produseres, færre produkter under kritikkverdige forhold.

- Loven gjelder for større virksomheter slik som definert i lovens [§ 3](#). Her har man lagt seg på en utvidet definisjon i forhold til regnskapsloven som samsvarer med EUs definisjon. Det vil si større virksomheter som i hovedsak er børsnoterte selskaper, eller virksomheter som overskrider to av disse tre terskelverdiene:
 - Salgsinntekter 70 mill. kroner
 - Balansesum 35 mill. kroner
 - Gjennomsnitt på 50 ansatte i regnskapsåret.

- Tersklene gjelder per foretak. Et morselskap er likevel omfattet hvis tersklene er overskredet når man ser morselskapet og datterselskaper sammen.
- Virksomhetene blir pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger som skal sette dem i stand til å håndtere negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.
- Aktsomhetsvurderingene gjelder virksomheten selv, leverandørkjedene og forretningspartnere.
- Virksomheten skal blant annet stanse aktiviteter med negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og de skal forebygge eller redusere risikoen for negative konsekvenser.
- Virksomheten plikter å lage en redegjørelse for arbeidet som er offentlig tilgjengelig på bedriftens nettsider, og loven angir hva redegjørelsen minst skal inneholde. Redegjørelsen skal gjøres lett tilgjengelig på virksomhetens nettsider, og kan inngå i redegjørelsen om samfunnsansvar etter regnskapsloven § 3-3 c. Virksomhetene skal i årsberetningen opplyse om hvor redegjørelsen er tilgjengelig. Redegjørelsen skal oppdateres og offentliggjøres innen 30. juni hvert år, og ellers ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger
- Virksomheter skal ved forespørsel fra enhver/allmennheten også gi informasjon om hvordan de arbeider for å håndtere negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Kravet kan avslås under visse særskilt angitte situasjoner.
- Forbrukertilsynet er tilsynsmyndighet. De skal veilede virksomhetene og kan sanksjonere overtredelser.

Loven er ment å styrke gjennomslag for internasjonale prinsipper og retningslinjer for virksometers arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, som f.eks. [FNs](#) prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og [OECDs](#) retningslinjer for flernasjonale selskaper, slik at de blir kjent og etterlevd. Det er understreket at virksomhetens arbeid med menneskerettigheter skal være aktivt og bevisst. Tanken er ikke at loven skal være en ren etterlevelsels-lov, der man regner loven som etterlevd når minstekravene er oppfylt.

Loven gjelder uavhengig av organisasjonsform, for eksempel aksjeselskaper, samvirkeforetak og foreninger. Et annet vilkår er at virksomheten tilbyr varer og tjenester, i eller utenfor Norge. Utenlandske virksomheter er omfattet hvis de overstiger tersklene og tilbyr varer og tjenester i Norge og er skattepliktige til Norge. Selv om en virksomhet ikke er omfattet direkte av loven, er det forventet at alle virksomheter kjenner til og etterlever internasjonale prinsipper og retningslinjer. Selv om en virksomhet ikke er omfattet av loven,

kan kundene være det. Da må virksomheten være forberedt på å gi opplysninger som kunden ber om, for å oppfylle sine forpliktelser etter loven.

Loven skal evalueres med sikte på om også mindre virksomheter skal inkluderes på et senere tidspunkt. Selv om loven gjelder for større virksomheter uttaler departementet at man forventer at også mindre bedrifter følger opp FNs og OECDs retningslinjer. Vi erfarer at banker og investorer allerede nå ber om informasjon og rapportering, også fra mindre virksomheter.

Kostnader og konsekvenser for næringslivet

Konsulentfirmaet KPMG har fått i oppdrag å beregne kostnadene for næringslivet som følge av nye rapporteringskrav, og har anslått disse til ca. 700 mill. NOK for det første året. KPMG sier samtidig at bedrifter som allerede har god bærekraftsrapportering i mindre grad vil bli pålagt økte byrder med rapportering.

I forbundets hørings svar til åpenhetsloven har vi påpekt en rekke konsekvenser for næringslivet, og det er positivt å se at våre innspill har blitt imøtekommet på flere viktige punkter. Her er noen eksempler:

- Departementet har beskrevet tydeligere hva som skal inngå i en aktsomhetsvurdering, og hva som forventes av virksomhetene for å utføre en tilfredsstillende aktsomhetsvurdering slik at det ikke blir en uforholdsmessig byrde.
- Vi har foreslått et skille mellom mindre og større virksomheter, siden SMB har mindre ressurser til å gjennomføre aktiviteter utenfor kjernevirksomheten og til å påvirke forholdene i leverandørkjedene. Departementet deler vårt syn, og foreslår derfor at loven i første omgang omfatter større virksomheter.
- Departementet uttaler at det ikke forventer at virksomhetene har fokus på alle grunnleggende menneskerettigheter, men at de skal fokusere på risikoutsatte menneskerettigheter ut fra forholdene i deres virksomhet og leverandørkjeder, og geografisk lokasjon.
- Departementet har tatt inn en definisjon av hva som menes med «anstendige arbeidsforhold», og viser til at det bl.a. er «en lønn det er mulig å leve av».
- Departementet inkluderer ikke miljøpåvirkning i åpenhetsloven i denne omgang. Departementet viser imidlertid til et foreliggende forslag i EU om nye regler om tilsvarende aktsomhetsvurderinger for både menneskerettigheter og miljø. Forslaget er ventet lagt frem i 2021, og vil dersom de vedtas, kunne medføre behov for endringer de norske lovreglene.
- Departementet klargjør og avgrensar definisjonen av «leverandørkjede» slik at det kun omfatter leverandører og underleverandører hvor det foreligger en forretningsmessig tilknytning mellom leverandørers og underleverandørers forretningspartnere. Andre leverandører og underleverandører omfattes ikke.

Videre oppfølging

Etter en felles anmodning fra Rederiforbundet, NHO og Finans Norge har myndighetene opprettet en nasjonal referansegruppe for bærekraftig finans på tvers av myndigheter og berørte aktører. Det er gjennomført to møter, senest 23. juni. Det gir forbundet mulighet til å påvirke den nasjonale implementeringen, og tilsvarende pågående regelverksutvikling i EU. Det er svært viktig med god veiledning overfor næringslivet for å sikre at norske virksomheter effektivt settes i stand til å dra nytte av, og tilpasse seg kravene til opplysninger om bærekraft. Rapporteringen må holdes på et rasjonelt nivå og i et standardformat.

Forbundet er også invitert til å delta i et prosjekt med sikte på å utarbeide felles retningslinjer for rapportering på taksonomien. EUs taksonomi, Climate Bonds Initiative, Corporate Sustainability Reporting Directive, og Poseidon-prinsippene er alle eksempler på forskjellige økonomiske og ikke-finansielle rapporteringskrav på bærekraft. Målet med prosjektet er å kartlegge de dataene som trengs for de ulike rapporteringsinitiativer, og deres inntredelsespunkt i finansrapporteringsstrukturene. Behovet for dette er stort fordi det foreløpig ikke finnes oversikt over hvilke data som skal leveres i henhold til de ulike finansrapporteringsreglene. Prosjektet skal også identifisere overlappende og identiske rapporteringskrav.

Når det gjelder de tekniske screeningkriteriene i taksonomien arbeider forbundet sammen med det europeiske rederiforbundet ECSA om fortolkninger knyttet til taksonomiregelverket. Forbundet er også invitert inn i en ny pilot under Grønt Skipsfartsprogram som ser på omstillingsfinansiering av skipsfart, og har skilt ut en arbeidspakke på hvilke krav og utslippsbaner som vil gjelde for skipsfarten under taksonomien.

Som nevnt i innledningen vil Rederiforbundets [ESG Reporting Guidelines](#) fra februar 2020 bli oppdatert i samsvar med kommende lovkrav med sikte på å ha en revidert utgave ferdig i løpet av oktober. Guidelines for taksonomien vil også bli etablert i løpet av høsten.

Spørsmål om taksonomien og bærekrafts-rapportering kan rettes til EU-rådgiver Simon Jóhannsson og advokat og CSR Manager Karoline L. Bøhler.

Med hilsen
NORGES REDERIFORBUND
Karoline L. Bøhler
(Sign.)